

## Pārskats par naftas produktu atkritumiem 2004. gadā

Saskaņā ar 2001.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 529 „Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība” 12. punktu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai (LVĢMA) ir jāapkopo un jāpublicē dati par naftas produktus saturošiem atkritumiem un to apsaimniekošanu.

Naftas produktu atkritumi ir jebkuras minerālas izcelsmes smēreļļas un rūpnieciskās eļļas (piemēram, lietotas iekšdedzes dzinēju un pārneseļu kārbu eļļas, minerālās smēreļļas, turbīnu eļļas un hidrauliskās eļļas), kuras pēc savām tehniskajām īpašībām vairs nav derīgas to sākotnēji paredzētajam lietošanas mērķim.

Šajā pārskatā ir apkopoti dati par atkritumiem, kuru sastāvā ir jebkāda veida naftas produkti. Visi šie atkritumi atbilstoši Latvijas likumdošanai tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi.

Pārskats sastādīts, izmantojot valsts statistiskā pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” datus un veicot to analīzi. Pārskatu iesniedz uzņēmumi, iestādes un organizācijas, kuri ir sadzīves un bīstamo atkritumu radītāji un kuri reģionālajās vides pārvaldēs ir iesnieguši pieteikumu vai saņēmuši atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Pārskats ir jāiesniedz arī visām personām (fiziskām vai juridiskām), kurām ir izsniegta jebkādas atkritumu apsaimniekošanas atļaujas.

Radīto un savāktu naftas produktu atkritumu daudzumi apkopoti pa atkritumu nodaļām (pēc atkritumu klasifikācijas 2 ciparu koda), grupām (pēc atkritumu klasifikācijas 4 ciparu koda) un klasēm (pēc atkritumu klasifikācijas 6 ciparu koda), kā tas noteikts ar 2004.gada 30. novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 985 „Par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus” un ietver šādus atkritumu veidus:

010505 - Naftu saturoši urbšanas dubļi un atkritumi;  
050105 - Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes;  
13XXXX.- Eļļu atkritumi (izņemot pārtikas eļļas - 05 un 12 nodaļas);  
160107 - Eļļas filtri;  
160708 - Naftas produktus saturoši atkritumi;  
1911XX- Naftas produktu reģenerācijas atkritumi.

Uzņēmumu (organizāciju) skaits, kuri 2004.gadā atskaitījās par radītajiem naftas produktus saturošajiem atkritumiem ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”, kā arī to radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums reģionālā (lielo pilsētu un rajonu) griezumā dots 1.tabulā.

Uzrādītais uzņēmumu un organizāciju kopskaits (1.tabula) - 329 organizācijas neatspoguļo visas organizācijas (uzņēmumus), kas savas saimnieciskās darbības rezultātā rada naftas produktus saturošus atkritumus, jo ne visas organizācijas atskaitās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”. Kopumā pa valsti savāktais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums ir lielāks, nekā uzrāda šie uzņēmumi.

Daļa uzņēmumu, kas rada naftas produktus saturošus atkritumus, paši tos arī pārstrādā. Uzņēmumi, kuri ir naftas produktus saturošu atkritumu radītāji – kopskaitā 30, uzrāda, ka ir veikuši pārstrādes darbības atbilstoši kodam „R9 - naftas produktu un eļļu attīrīšana vai naftas produktu un eļļu atkārtota izmantošana”, kopumā 2004.gadā pārstrādājot 101 tonnas. Vēl 3 uzņēmumi uzrāda citus eļļas saturošo atkritumu pārstrādes veidus, kopā pārstrādājot 8 tonnas attiecīgo atkritumu.

Salīdzinot ar 2003. gadu ir samazinājies to uzņēmumu skaits, kas sadedzina naftas produktu atkritumus savās katlu mājās - 2003.gadā. tādu bija 18, bet 2004.gadā - tikai viens.

**Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums, no uzņēmumiem un organizācijām, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” (reģionālais griezumš)**

Administratīvā teritorija	Organizāciju skaits	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam (t)	Uzkrāts gada beigās (t)	Pārstrādāts (t)
Rīga	99	105,34	<b>2874,49</b>	2838,62	141,21	-
Daugavpils	21	127,84	<b>1220,44</b>	1187,57	117,41	43,30
Jelgava	10	32,51	<b>52,56</b>	69,84	15,23	-
Jūrmala	9	0,62	<b>11,01</b>	9,29	2,34	-
Liepāja	20	1217,46	<b>441,53</b>	387,29	1271,70	-
Rēzekne	11	21,01	<b>72,95</b>	64,33	24,05	5,58
Ventspils	15	358,92	<b>269,31</b>	267,75	359,84	0,64
Aizkraukles rajons	6	9,76	<b>35,62</b>	26,31	7,07	12,00
Alūksnes rajons						
Balvu rajons	4	0,12	<b>0,29</b>	0,26		0,14
Bauskas rajons	8	2,70	<b>48,98</b>	49,16	2,52	-
Cēsu rajons	25	3,44	<b>44,38</b>	40,38	7,44	-
Daugavpils rajons	5	5,70	<b>40,54</b>	38,14	7,10	1,00
Dobeles rajons	4	2,15	<b>141,97</b>	123,35	20,77	-
Gulbenes rajons						
Jelgavas rajons	1	-	<b>0,15</b>	-	-	0,15
Jēkabpils rajons	5	0,65	<b>16,80</b>	7,60	9,85	-
Krāslavas rajons	1		<b>0,01</b>	0,01	-	-
Kuldīgas rajons	1	0,02	-	-	0,02	-
Liepājas rajons	2	-	<b>7,30</b>	2,50	-	4,80
Limbažu rajons						
Ludzas rajons	7	0,02	<b>0,84</b>	0,23	0,05	0,58
Madonas rajons	4	7,28	<b>27,75</b>	26,03	9,00	-
Ogres rajons	3	2,07	<b>27,69</b>	27,17	2,59	-
Preiļu rajons	3	-	<b>3,23</b>	-	1,93	1,30
Rēzeknes rajons	5	1,15	<b>1,31</b>	0,51	1,28	0,67
Rīgas rajons	12	10,70	<b>289,94</b>	286,39	14,21	0,04
Saldus rajons	1	0,20	<b>0,80</b>	-	0,20	0,80
Talsu rajons	5	8,70	<b>20,49</b>	24,04	5,15	-
Tukuma rajons	2	-	<b>8,74</b>	8,70	-	0,04
Valkas rajons	15	6,88	<b>42,99</b>	19,19	8,04	22,64
Valmieras rajons	23	34,79	<b>61,55</b>	56,22	40,11	-
Ventspils rajons	2	1,40	<b>16,72</b>	1,90	0,82	15,40
<b>Kopā:</b>	<b>329</b>	<b>1961,43</b>	<b>5780,36</b>	<b>5562,80</b>	<b>2069,91</b>	<b>109,08</b>

Atskaitoties ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”, **Limbažu, Alūksnes un Gulbenes rajonos** neviens uzņēmums nav pārskatā uzrādījis naftas produktus saturošus atkritumus, kas gan ir visai mazticami un kam turpmāk jāpievērš uzmanība.

Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums no uzņēmumiem un organizācijām, kas atskaitās ar valsts statistikas pārskatu, atkritumu klašu griezumā dots

2.tabulā. Salīdzinot ar 2003.g. šo atkritumu daudzums ir samazinājies, jo ir mainījušies kritēriji, kas nosaka, kuriem uzņēmumiem ir jāatskaitās ar šo pārskatu.

2.tabula

**Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums no uzņēmumiem un organizācijām, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” atkritumu klašu griezumā**

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam (t)	Uzkrāts gada beigās (t)	Pārstrādāts (t)
130101	Hidrauliskās eļļas, kas satur polihlorētos bifēnīlus (turpmāk – PHBs) vai polihlorētos terfenīlus (turpmāk – PHTs)	-	<b>0,30</b>	0,30	-	-
130110	Nehlorētas minerālās hidrauliskās eļļas	-	<b>20,00</b>	20,00	-	-
130111	Sintētiskās hidrauliskās eļļas	-	<b>1,00</b>	-	1,00	-
130113	Citas hidrauliskās eļļas	-	<b>21,30</b>	20,30	1,00	-
130205	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	36,37	<b>71,96</b>	45,71	41,66	20,96
130206	Sintētiskās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	6,51	<b>5,20</b>	4,55	6,36	0,80
130208	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	267,63	<b>1383,35</b>	1254,27	345,80	50,91
130307	Nehlorētas minerālās izolācijas un siltumnesēju eļļas	3,00	<b>125,60</b>	128,60	-	-
130401	Iekšējo ūdeņu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	-	<b>1190,00</b>	1150,00	40,00	-
130403	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	-	<b>327,60</b>	327,60	-	-
130503	Pārtvērēju nogulsnes	2,35	<b>358,04</b>	358,00	2,39	-
130506	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti	1,00	<b>226,83</b>	181,73	9,90	36,20
130507	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	-	<b>659,72</b>	659,72	-	-
130508	Atkritumu maisījumi no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	-	<b>110,00</b>	110,00	-	-
130701	Degeļļa un dīzeļdegviela	-	<b>0,20</b>	0,20	-	-
130802	Citas emulsijas	1,30	<b>23,02</b>	23,92	0,40	-
130899	Citur neklasificēti eļļu atkritumi	8,50	<b>39,02</b>	37,71	9,70	0,11
160107	Eļļas filtri	1,72	<b>77,51</b>	75,36	3,77	0,09
160708	Naftas produktus saturoši atkritumi	1633,05	<b>1139,72</b>	1164,84	1607,93	-
	<b>Kopā:</b>	<b>1961,43</b>	<b>5780,36</b>	<b>5562,80</b>	<b>2069,91</b>	<b>109,08</b>

Naftas produktu atkritumu savākšanu un pārstrādi veic atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi, kuriem ir izsniegtas attiecīgās darbības atļaujas, vai arī uzņēmumi, kuriem ir iespējas un kuri pārstrādā naftas produktus savos ražošanas procesos. Ja salīdzina noteiktu atkritumu veidus (atkritumu klases), kas tiek nodotas apsaimniekošanas uzņēmumiem, un atkritumu veidus (klases), kas tiek savākti, tad uzņēmumi, kas nodod naftas produktu

atkritumus uzrāda vairāk atkritumu veidus, nekā tie uzņēmumi, kas savāc. Tas izskaidrojams ar to, ka uzņēmumi, kas rada atkritumus, precīzāk var klasificēt savus naftas produktu atkritumu veidus. Apsaimniekošanas uzņēmumu savāktais un apstrādātais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums dots 3.tabulā. Salīdzinot ar 2003.gadu, reāli savāktais naftas produktu atkritumu daudzums **ir pieaudzis par 5000 tonnām.**

Naftas produktus saturošo atkritumu **savākšanu** 2004.gadā ir veikuši **22 uzņēmumi:**

- SIA Brocoil;
- SIA Marta;
- SIA Zaļā nafta V;
- SIA Aktivia;
- SIA Corvus Co;
- SIA Braxton bunkering Liepāja Ltd;
- SIA Dzintarjūra;
- AS Ventbunkers;
- SIA Vides serviss;
- SIA Viestards BV;
- SIA Ludzas apsaimniekotājs;
- SIA VV Vītoli;
- SIA ZAAO;
- SIA Bīstamo atkritumu serviss;
- AS BAO, Gārdenes bīstamo atkritumu novietne;
- SIA BIO Enerģija;
- SIA East West Transit;
- SIA Eirofast;
- SIA Evels;
- SIA Latera
- Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde;
- SIA Vides konsultāciju birojs.

**Pārstrādes darbību „R1 - atkritumu izmantošana galvenokārt par degvielu vai citā veidā, lai iegūtu enerģiju”** 2004.gadā ir veikuši **4 uzņēmumi**, pārstrādājot **16811,75 tonnas:**

- Liepājas speciālās ekonomiskās zonas pārvalde;
- SIA Cemex;
- SIA Eko Osta;
- SIA Ovi Rīga.

**Pārstrādes darbību „R9 - Naftas produktu un eļļu attīrīšana vai naftas produktu un eļļu atkārtota izmantošana”** 2004.gadā arī ir veikuši **4 uzņēmumi**, pārstrādājot **31959,69 tonnas:**

- SIA Hidrolats, Liepājas SEZ;
- SIA Eko osta;
- AS Lokomotīve;
- AS BMGS Ventspils pārstrāde.

**Apglabāšanas darbību „D10 - sadedzināšana uz sauszemes”** ir veicis viens uzņēmums - AS „BAO”, Olaines BA dedzināšanas komplekss, 2004.g. sadedzinot **17,77 tonnas** atstrādāto eļļu.

Atkritumu pārstrādes veidi, kas uzrādīti 3. tabulā - (R kods) un apglabāšanas veidi (D kods), uzrādīti atbilstoši 2004. gada 29. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.365 „Noteikumi par atkritumu pārstrādes, reģenerācijas un apglabāšanas veidiem”.

3.tabula

**Savāktais un apsaimniekotais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2004. gadā (apkopojums no pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”)**

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākuma (t)	Savākts (t)	Uzkrāts gada beigās (t)	Pār- strādes kods	Pārstrādāts (t)
13011 0	Nehlorētas minerālās hidroaizsildīšanas eļļas	-	<b>2,50</b>	-	R9	2,50
13020 5	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	-	<b>68,57</b>	50,80	D10	17,77
13020 8	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	1177,05	<b>17396,65</b>	1754,85	R1	16811,75
					R9	7,09
13040 3	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	2579,42	<b>30662,35</b>	2451,20	R9	30790,57
13050 7	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	-	<b>6,87</b>	0,27	R9	6,60
13080 2	Citas emulsijas	-	<b>25,10</b>	25,10	-	-
13089 9	Citur neklasificēti eļļu atkritumi	330,00	<b>581,20</b>	350,00	R9	561,20
16010 7	Eļļas filtri	5,07	<b>591,47</b>	4,82	R9	591,73
16070 8	Naftas produktus saturoši atkritumi	389,68	<b>19,84</b>	369,84	-	-
	<b>Kopā:</b>	<b>4481,22</b>	<b>49354,55</b>	<b>5006,88</b>	-	<b>48789,21</b>

Savāktais eļļu atkritumu daudzums atbilstoši atkritumu klases kodam „130403 - citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti” ir savākts no kuģiem, kas ienākuši Latvijas ostās. Vai šo daudzumu var uzskatīt, ka tas ir radies Latvijā? Tikai nosacīti, un te būtu nepieciešama skaidra šī jautājuma interpretācija turpmākajai uzskaiti.

Lai noteiktu radīto naftas produktu atkritumu daudzumu 2004.gadā, ir jāveic aprēķini – no kopējā savāktā atkritumu daudzuma ( $Q_{kop} - 49354,55$  t) ir jāatņem savāktais navigācijas kuģu tilpņu naftas produktu daudzums ( $Q_{kuģu} - 30662,35$  t), tad jāatņem daudzums, ko nodod uzņēmumi (A un B kategorijas uzņēmumi), kas atskaitās par naftas produktu atkritumu radīšanu ( $Q_{rad} - 5562,80$  t). Šim lielumam tad ir jāpieskaita to pašu uzņēmumu radītais naftas produktu atkritumu daudzums ( $Q_{uzņ.rad} - 5780,36$  t).

**Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2004.gadā:**

$$[Q_{kop.} - (Q_{kuģu} + Q_{rad})] + Q_{uzņ.rad.} =$$

$$[49354,55 - (30662,35 + 5562,80)] + 5780,36 = \mathbf{18909,76 \text{ (tonnas)}}$$

Kopējais uzkrātais naftas produktu atkritumu daudzums 2004.g. beigās iegūts, saskaitot atkritumu daudzumu, kas palicis krājumos atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumos (5006,88 tonnas), ar atkritumu daudzumu, kas uzkrāts uzņēmumos, kuri savas saimnieciskās darbības rezultātā ir naftas produktu atkritumu radītāji (2069,91 tonna). Kopējais uzkrātais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2004.g. beigās - **7076,79 tonnas**.

**Galvenie naftas produktus saturošo atkritumu rādītāji (veselās tonnās) par 2004. gadu:**

- **radīts no jauna– 18910 tonnas;**
- **savākts –49355 tonnas (no tiem kuģu atkritumi –30662 tonnas);**
- **pārstrādāts –48789 tonnas;**
- **uzkrāts gada beigās – 7077 tonnas**

Pārskatu sastādīja:

LVĢMA Datu bāzu nodaļas

Skaitļotāju/datu bāzu vadītājs

Intars Čakars

tel: +371 7811505

e-mail: [intars.cakars@lvgma.gov.lv](mailto:intars.cakars@lvgma.gov.lv)